

کلاس پرونده: ۱۰۰۲۳۵
شماره پرونده: ۲۵۱۵۱۵-۱۳۰۱۳۱۹۲
دادنامه: ۱۴۰۱۰۹۹۷۹۰۵۸۱۳۶۱۱
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۲۰
پیوست:

فلا تَتَعَوَّأَ الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا

دادنامه هیات عمومی

تخلّف و استماع اظهارات مشتکی عنه به نحو مقتضی انجام می شود. لذا اولاً در این ماده احضار مشتکی عنه مطلقاً منتفی قلمداد نشده و تصمیم گیری در خصوص آن در اختیار مرجع رسیدگی کننده دانسته شده است و ثانیاً در ادامه به «استماع اظهارات مشتکی عنه به نحو مقتضی» اشاره شده که به قرینه ماده ۱۷ آیین نامه، «مستأنفاً» ممکن است ضمن حضور در جلسه رسیدگی بوده و یا طی ارسال لایحه دفاعیه صورت گیرد. از این رو برخلاف ادعای شاکی رسیدگی در شعب تعزیرات حکومتی در این گونه موارد «بدون اخذ دفاعیه یا مدارک مثبت حق قانونی متهم» صورت نمی گیرد و با توجه به مفاد ماده ۲۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری رسیدگی «حضوری» به شمار می آید.

۲- طبق ماده ۷۸ آیین نامه، در رسیدگی در شعب تعزیرات حکومتی، اصل بر حضوری بودن رسیدگی است و تنها در صورتی که احضار متهم توسط شعبه صورت پذیرفته باشد، چنانچه متهم پس از اخطار از ناحیه شعبه رسیدگی کننده ظرف ۵ روز از تاریخ ابلاغ اخطاریه در وقت مقرر حضور نیابد یا لایحه ای ارسال ندارد غالباً درباره وی رسیدگی خواهد شد» و این بدان معناست که اگر در چارچوب تبصره ۱ ماده ۲۸ آیین نامه، اخطاریه ای برای حضور متهم صادر نشده باشد، شعب رسیدگی کننده باید به نحو مقتضی اظهارات مشتکی عنه را استماع نموده باشد و در این صورت عدم غیابی بودن رسیدگی در چارچوب ماده ۲۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری حاصل می شود و لذا ادعای شاکی مبنی بر زایل شدن حق واخواهی به دلیل عدم امکان درج حضوری یا غیابی بودن آژله ویز بلاوجه است.

۵- در هر حال باید این نکته را نیز از نظر دور داشت که در تبصره ۱ ماده ۲۸ به این مهم تصریح شده که در خصوص تخلفات موضوع این تبصره همه آراء محکومیت قابل تجدیدنظر بوده و متخلف می تواند در مرحله تجدیدنظر هم نسبت به ارائه مستندات مربوطه اقدام نماید.

۶- لازم به ذکر است که آیین نامه مورد شکایت توسط رئیس مجلس شورای اسلامی مسند به قانون نحوه اجرای اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مورد بررسی قرار گرفته و این مقام طی نامه شماره ۸۰۲۲-هـ ب-۱۴۰۱۲۰۶-۱۴۰۱۲۰۶ عدم مغایرت آن با قوانین را اعلام کرده است. بنابراین مراتب مذکور و با توجه به آنکه ای که در دفاعیه سازمان تعزیرات حکومتی به آن اشاره شده است، ضمن درخواست اتخاذ تصمیم شایسته دایر بر رد شکایت مطروحه، خواسته شده است در حکام طرح موضوع در هیأت عمومی دیوان یا هیأت تخصصی ذی ربط از نماینده این معاونت جهت ارائه توضیحات لازم دعوت به عمل آید.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

به موجب بند ۲ اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه» از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران است و براساس اصل بیست و دوم قانون اساسی، حقوق اشخاص جز در مواردی که قانون تجویز می کند، از تعرض مصون بوده و بر مبنای اصول مذکور، رعایت اصول دادرسی عادلانه که امکان اعمال حق دفاع توسط متهمین از مهمترین مصادیق آن به شمار می رود، در مراجع قضایی و شبه قضایی الزامی است. بنا به مراتب فوق، آن بخش از بند ۳ تصویب نامه شماره ۱۶۵۵۴۵ تا ۵۹۵۹۱-هـ ب-۱۴۰۱۲۰۱۸-۱۴۰۱۲۰۱۸ هیأت وزیران که بر اساس آن مقرر شده است در تخلفات کرائه فرشی، کم فروشی، عدم درج قیمت، تقلب در کسب و عدم صدور صورت حساب (فاکتور)، رسیدگی بدون لزوم احضار مشتکی عنه و صرفاً با احراز صحت مستندات تخلّف و استماع اظهارات مشتکی عنه به نحو مقتضی انجام می شود، از آن جهت که موجب تحدید حقوق دفاعی متهمین به ارتکاب تخلفات مذکور می گردد، مغایر با اصول دادرسی عادلانه و مآلاً مغایر با بند ۴ اصل سوم و اصل بیست و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

حکمتعلی مظفری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری